

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

De Deo Vno, & Trino

Vindalium, 1646

Sect. II. De modo quo Deus res cognoscit maximè contingentes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38742

SECTIO II.

De modo quo Deus res cognoscit maximè contingentes.

CONCLUSIO I.

DEUS res intelligit per suam essentiam, tamquam per speciem, & in ipsa tanquam in obiecto prius cognito.) Prior pars ostenditur. i. quia si deus non intelligit res per suam essentiam, tanquam, per speciem, oportet ut eas intelligat per aliquas species extrinsecus aduenientes quæ proinde recipiantur in intellectu diuino, illiusque cognitionem causent; at hæc & similia in deo locum habere non possunt, ut manifestum est.

Secundò cum deus necessario cognoscat creaturas omnes possibles, si eas cognosceret per aliquam speciem distinctam à sua essentia, sequeretur eiusmodi speciem habere omnimodam existendi necessitatem, & à dei arbitrio prorsus esse independentem.

Posterior pars suadetur, nam si deus

non videret creaturas in seipſo, vt in obiecto cognito; visio Dei æquè primò fertur in Deum & creaturas, quod dici non potest; tum quia essentia diuina in ratione speciei intelligibilis prius debet determinare diuinum intellectum ad cognitionem sui, quàm aliarum rerum quarum non est propria species; tum quia aliàs sequeretur diuinam cognitionem, saltem partialiter, specificari à creaturis, quod absurdum est; tum denique quia deo tribuendus est modus perfectior seipsum cognoscendi, at deus non meliùs & intimiùs seipsum cognoscit, quatenus intuendo suam essentiam simul aliquid aliud videt: sed quatenus ipse visus est causa cur alia videantur.

„ Dices, vt cognitio Dei non feratur æque primò in creaturas, sufficere quòd essentia diuina, tanquam species expressa, constituat Deum priùs intelligentem sui, quàm creaturarù. Verùm explicandum superest, quomodo id fieri possit, si creaturæ à deo non cognoscuntur mediante diuina essentia, sed immediate in seipsis. Nam sicut Angelus habens verbi causa, vram speciem representatiuam bouis, & equi, non priùs per illam intelligit bouem, quam equum,

aut vice versa, sed vtrumque æque primò, & immediate; quia nimirum neque bos est illi medium cognoscendi equum, neque equus cognoscendi bouem. Ita repugnat quòd Deus per suam essentiam, vt per speciem expressam, constituatur prius intelligens sui, quàm creaturarū; nisi ea sit ipsi ratio, seu medium cognoscendi creaturas.

Nota 1. quamuis Deus videat creaturas in seipso tanquam in obiecto motiuo, illius tamen cognitionem esse clarā & perspicuam, quia vlteriùs tendit, & terminatur ad ipsas creaturas in seipsis spectatas. Ad eum modum quo Angeli cognitio, qua videt conclusionem in principio, est clara, & euidentis; quia non sistit in principio, sed ita illud peruenit, vt feratur in ipsam conclusionem, secundum se.

Nota 2. etsi vna res non videatur in alia tanquam in obiecto motiuo, nisi secundum esse quod habet in illa; nihil tamen impedire, quominus eadem visio tendat ad ipsam rem prout est in se, tanquam ad obiectum pure terminatiuum.

CONCLUSIO II. Futura contingētia absoluta non cognoscuntur in essentia diuina, vt habet præcise rationē omnipotentia, vel ideæ, neque in solo de-

creto diuino.) Prima pars probatur, quia omnipotentia diuina præcise spectata potest quidem repræsentare omnia possibili-
lia, non tamen aliquid futurum: cum Deus non operetur ad extra ex necessitate naturæ sed liberrime, adeoque nihil sit futurum, nisi ex libera ipsius voluntate.

Secunda pars ostenditur, quia idea ratione præcedit decretum Dei de rebus producendis: cum Deus producat res iuxta ideam quam habet de illis: ergo à fortiori idea præcedit rerum omnium productionem, & consequenter scientiã visionis quam Deus habet de illis, quia hæc versatur circa res vt existentes in aliqua temporis differentia: non ergo fieri potest vt Deus cognoscat futura contingentia præcise in suis ideis, etsi in eis cognoscat omnia factibilia.

Tertia pars suadetur, quia cum Deus non necessitet voluntatẽ nostrã ad agendum, decretum cum ea concurrenti ad actus liberos, est decretum ei offerendi concursum quendam in actu primo indifferentem ad agendum & non agendum, quique ex consequenti possit ab illa repudiari: talis autem concursus non potest determinare intellectum diuinum ad cognitionem alicuius futuri contingentis, potius quam oppositi:

ergo neque id potest decretum exhibendi eiusmodi concursum.

Nota nos hîc agere de primaria cognitione quam habet Deus de futuro contingenti, qualis non est ea quæ habetur in decreto præfiniente, quia tale decretum, si datur, cum non habeat effectum nisi per auxilia repudiabilia, debet supponere scientiam aliquam priorem, quæ certò ostendat eiusmodi auxilia minimè repudianda, si dentur, aliàs frustrationis periculo temerè exponeretur. Accedit quòd etsi detur, Deum præfinire actus bonos non tamen concedit potest eum præfinire actus prauos; etiam materialiter spectatos, ut infra ostendemus; cum tamen non minus hi quam illi sub diuinam cognitionem cadant.

CONCLUSIO III. Futura contingentia nō possunt certò cognosci, in proximis suis causis, siue secundum se spectatis, siue etiam cum omnibus circumstantiis ad agendum prærequisitis.) Prior pars satis perspicua est. Nam in primis eiusmodi futurorū proxima causa est voluntas, quæ ex se indifferens est ad utrumlibet; quare ea visa non potest certò Deus iudicare talem operationem determinatè ab ea elicendam, potiùs quam oppositam.

Deinde, quia sequeretur Angelum posse certo cognoscere, idque naturaliter effectus contingentes, ab humana voluntate prodituros, cum ex communi sententia, illam perfecte penetret, ac comprehendat.

Hinc probatur posterior pars, nam voluntas, etiam positis omnibus ad agendum prærequisitis, manet indifferens ut agat, vel non agat: Ergo Deus quamuis penetret totam vim voluntatis & circumstantiarum, non poterit ex iis certo cognoscere, in quam partem: voluntas se determinatura sit: cum impossibile sit maiorem esse connexionem inter causam & effectum, in ratione scibilis, quam in ratione entis.

Nota quòd licet Deus possit ob maiorem penetrationem causæ liberæ, habere maiorem probabilitatem effectus sequuturi, non tamen omnimodam certitudinem: neque refert quod voluntatem creatam dicatur super comprehendere; hoc enim eatenus verum est, quatenus totam vim illius infinite clarius, ex parte ipsius intellectus, cognoscit quam homo, vel etiam Angelus; unde tamen non sequitur quòd in ea certo cognoscat effectum futurum.

CONCLUSIO IV. Ratio vi-

dendi futura contingentia non potest sumi ex reali, & æterna eorum existentia in æternitate.) Est communis extra Scholam Thomistarum, & facile probatur, primo, nam propriè loquendo futura contingentia non coexistuat Deo realiter ab æterno, ergo talis existentia non potest esse ratio ex parte obiecti, cur Deus ea ab æterno intuitivè videat. Sequela manifesta est, antecedens verò ostenditur, quia coexistentia supponit existentiam; atqui futura contingentia non existunt, cum à causis suis nondum producta sint, aliàs non essent futura contra hypothèsim: ergo nequeunt iam existere, & multò minus ab æterno realiter Deo coexistere.

Confirmatur, nam si futura contingentia coexistunt Deo ab æterno, ergo & Deus illis: atqui prius nequit esse verum, nisi Deus ab æterno in se existat; ergo neque posterius verum erit, nisi futura in se ab æterno existant. Quis autem hoc admittat?

Dices, quia æternitas est mensura infinita, posse Deum existentias rerum omnium intueri, antequam in propria mensura existant. Sed frustrà, nam æternitas non mutat naturas rerum, atque adeò non facit, ut quod in se non exi-

fit, possit alteri coexistere. Et quamuis possit Deus res futuras intueri antequam in se existant; hinc non sequitur, quod ipsi coexistent, antequam existant; sed potius, ut Deus futura intueatur, non opus esse quod ipsi realiter ab aeterno coexistent: cum videlicet cognoscantur antequam existant, & Deo coexistere nequeant, nisi existant.

Secundò, sicut se habet locus ad immensitatem Dei, ita & tempus ad aeternitatem illius: atqui res existens in aliquo loco, verbi causa, in hac aula, etsi ibi coexistat immensitati Dei, non tamen ubique illi coexistit, quia ipsa deberet ubique existere; ergo similiter res existens in aliquo tempore, etsi pro tunc coexistat aeternitati Dei, non tamen dici potest quod pro tempore praeterito, quo nondum erat, & ab aeterno illi realiter coexistit.

Tertiò, etsi talis praesentia gratis admittatur, primatia ratio cognoscendi futura ab ea sumi non debet, prius enim est quod res aliqua in se sit futura, quam quod Deo realiter coexistat ab aeterno: cum ei sic coexistere non dicatur, nisi quia in se vere aliquando est futura: in eo autem priori res futura est in se cognoscibilis, eò ipso quod verè & deter-

minarè futura est; ergo debet à Deo cognosci independenter à prædicta coexistentia.

Nota 1. vt æternitas Dei dicatur simplicissima mensura ambiens omnia tempora, sufficere quòd res sint in æternitate, quando in se existunt; neque refert quòd centrum simul coexistat punctis omnibus circumferentiæ; hoc enim inderitur, quia ea omnia simul existunt; cum tamen omnes partes temporis nequeant simul existere, adeoque non possint omnes simul & ab æterno coexistere æternitati, sed quælibet quãdo existit.

Nota 2. vt dicatur Deus hodie coexistere rei cui heri non coexistebat, aut cui non coexistet cras, sufficere quòd sit successio in ipsis rebus quæ Deo coexistere dicuntur: quemadmodum Deus sine vlla mutatione suæ immensitatis, potest quoad locum rei alicui modo coexistere, si producat, modo non coexistere, si annihilatur.

CONCLUSIO V. Ratio videnti futura contingentia est ipsamet earum entitas & realis præsentia quam aliquando habitura sunt.) Probatur ex dictis, quia non potest negari quin Deus certò cognoscat futura contingentia antequam sint, ratio autem illa cognoscendi

cendi non potest sumi præcisè à Deo, vel à causis proximis huiusmodi futurorum, vt ostensum est: ergo superest, vt sumatur ab illorum entitate, & reali præsentia aliquando futura.

Confirmatur, nam ideò futura contingentia non videntur in causis suis, quia vt sic sunt indeterminata; at verò quatenus spectantur in seipsis, secundum realem entitatem quam aliquando habitura sunt, vt sic sunt determinata ad vnum, & extra statum indifferentiæ: vnde propositiones de illis enunciatae sunt determinatè veræ: ergo sub eo respectu futura contingentia sufficientem habent veritatem, vt à diuino intellectu, quam nulla veritas latere, cognoscantur.

Nota 1. aliud esse rem futuram Deo realiter coexistere ab æterno, & ratione talis coexistentiæ æternæ à Deo cognosci: aliud, rem futuram non coexistere Deo ab æterno, sed tantum pro tempore quo erit, & secundum eiusmodi coexistentiam futuram obici ab æterno intellectui diuino, propter infinitam illius perspicacitatem omnes temporū differentias præuenientem: & quidem prius illud à nobis negatum est: posterius autem iam affirmatur.

de Deo.

F

Nota 2. id quod iam non habet existentiam realem, non ita posse terminare scientiam diuinam, vt Deus ab æterno iudicet rem illam pro hoc tempore existere, posse tamen eam ita terminare, vt Deus iudicet & clarè cognoscat, rem illam cras extitutam: si verè crastina die existentiam realem habitura sit.

 SECTIO. III.

De Cohærentia scientia diuina cum libertate, & diuinis Ideis.

CONCLUSIO I.

Præscientia Dei rectè cohæret cum rerum futurarum contingentia, & libertate.) Est certa ex fide, quia ex vna parte Scriptura docet Deum esse præscium futurorum contingentium, vt patet ex supradictis, ex alia verò sæpe inculcat nos operari libere.

Vera autem ratio huius concordia est, quia cum cognitio supponat suum obiectum, certe scientia quam Deus habuit ab æterno de actu meæ voluntatis